

5-

DISPUTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

D E

D Y S E N T E R I A.

DISPUTATIO MEDICA INAUGURALIS,

DE

5.

D Y S E N T E R I A.

Q U A M,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viti,

D. GEORGII BAIRD, S.S. T.P.

ACADEMIAE EDINBURGENAE PRAEFECTI.

NECNON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI Consensu,
Et Nobilissimae FACULTATIS MEDICAE Decreto;

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINÆ HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

FRANCISCUS PEYTON,
VIRGINENSIS.

AD DIEM 12 SEPTEMBRIS, HORA LOCOQUE SOLITIS.

EDINBURGI,
CUM PRIVILEGIO,
APUD ROBERTUM ALLAN.

MDCCXVCI.

VIRO EXIMIO,

GUSTAVO RICARDO BROWN, M. D.

ARTEM SALUTIFERAM

APUD ROSE HILL

IN MARYLANDIA,

FELICITUR EXERCENTI,

QUO DUCE

PRIMA MEDICINÆ ELEMENTA ADDIDICI,

HOC TENTAMEN

STUDIORUM PRIMITIAS,

GRATI ANIMI INDICUM

CONSECRO,

FRANCISCUS PEYTON,

E R R A T A.

Pag. 10. lin. 3. <i>pro</i>	delerium	<i>lge</i> delirium.
—	7. — delerium	— delirium.
—	14. — 4. — putrido	— putredo.
—	16. — 19. — venenis	— veneris.
—	18. — 2. — verisimilibus	— verisimilius.
—	21. — 8. — coriza	— coryza.
—	— 9. — gonorrhæa	— gonorrhœa.
—	24. — 3. — diarrhœa	— diarrhœa.
—	25. — 16. — vel	— fel.
—	26. — 13. — fætor	— fætor.
—	29. — 12. — putridinem	— putredinem.
—	32. — 3. — faciffenda	— faceffenda.

DISPUTATIO MEDICA INAUGURALIS,

DE

D Y S E N T E R I A.

F. PETTON AUCTORE.

HOC malum apud Græcos δυσεντερία apud Romanos scriptores tormina vel difficultas intestinorum appellatur: id vero diarrhœæ aliisque intestinorum affectionibus confuderunt: CEL. AKENSIDE, qui anno 1764 de Dysenteria commentarium Londini edidit, illam intestinorum rheumatisum vocat.

A

His

His autem omnibus utpote parum accuratis diu-
tius immorari vix operæ pretium est: devenimus
igitur ad scriptores recentiores inter quos CULLE-
NUS, SYDENHAMI vestigia premens præcipue emi-
net, morbumque sequenti definitione, quæ præci-
pua ejus signa complectitur, ab omnibus aliis clare
secrevit.

“ Pyrexia contagiosa, dejectiones frequentes
“ mucosæ vel sanguinolentæ, retentis plerumque
“ fecibus alvinis, tormina, tenebris.”

VARIAT.

DE DYSENTERIA. 3

VARIAT.

I. VERMIBUS COMITATA.

II. DEJECTIS MOLECULIS CARNOSIS VEL
SEBACIIS.

III. FEBRE INTERMITTENTE COMITATA.

IV. SINE SANGUINE.

V. MILIARIA COMITATA.

Cum autem morbi fere cujuslibet facies in diversis ægris sæpe adeo varia sit, ut intra definitionis limites depingi non possit, has varietates, plenam morbi historiam tradendo, fusius exequamur operet.

MORBI HISTORIA.

Hæc pestis plerumque exeunte æstate, vel in-
eunte autumno, viget ; sed aliquando veris initio,
vel etiam maturius prodit,—“ Si nempe aura ca-
“ lidior intemperantiori gelu derepente soluto,
“ mox supervenerit * ;”—aliquandoque etiam hie-
mis initio se ostendit.

Unum, alterumve mensem, durare solet ; hiemis
enim frigore paulatim reprimitur, donec tandem e-
vanescit.

Quo calidior, ac siccior fuerit ætas, tempestate
simul humida hujus finem, vel autumnum excipi-
ente, eo latius hæc pestilentia graffari solet.

Dyfен-

* SYDENHAM. *De Morbis Acutis*, p. 178. Lugd. Ba-
tav. 1740.

DE DYSENTERIA. 5

Dysenteria varia forma adoritur: nonnunquam ab horrore, cum summa debilitate, laßitudine, cibi fastidio, sapore amaro, et non raro a fellis vomitione incipit: hæc signa brevi excipiunt caloris sensus, capitis, dorsi, et lumborum, dolor, et pulsus arteriarum frequentes.

Pyrexia varia est; modo gravior, modo levior, alias tertianæ remittentis, alias diathesios phlogisticæ, saepius autem putridæ, indicis insignitur; hæc que morbum per totum ejus curriculum, præsertim si funestus evasurus sit, comitari solet: modo autem pyrexia penitus fere decedit, signis malo propriis diu postea perstantibus.

Est autem ubi morbus, nullis fere signis pyrexiae antecedentibus, inchoat; jamque diarrhœæ instar, vel dejectione frequente ac fellea exorditur.

Sub morbi initium singultus nonnunquam urget, vel alvus præter solitum astricta est; jamque ægrotans

6 DE DYSENTERIA.

ægrotans torminibus corripitur modo fixis, modo erraticis, quæ a parte umbilici superiore deorsum, hincve sursum vibrantur; alvumque simul, sed incaustum dejicere molitur, et ingenti tenesmo cruciatus nihil fere præter flatum, mucumque sanguine tintatum, exprimere potest: jamque anorexia, nausea, ac vomitus adsunt.

Fæces alvinæ parca admodum quantitate excreuntur, globulosque qui scybala appellantur referrunt, et colorem ac spissitatem haud parum mutantur: color enim plerumque fuscus ac flavus est.

In plerisque autem exemplis, a tenesmo, torminibus comitantibus, morbus incipere solet: tormina quidem interdum penitus defunt; sed desideri cupiditas plus minus adest: hæc signa morbi progressu graviora fiunt.

Quacunque vero forma inceperit malum, dejections

tiones brevi eadem fere fiunt : constant enim maxima ex parte e muco spumoso plus minus fætido, ac sanguine tincto : merus sanguis, idque haud parva quidam quantitate, interdum profunditur, ita ut æger nonnunquam in summo periculo versetur, imo aliquando e medio tollatur * brevi tempore post morbum inchoatum sterlus naturale raro dejicitur, nisi sub forma globulorum, quæ in coli celiulis induruere : hi non nisi gravi nisu atque terminibus, idque parva quantitate excernuntur ; quo cunque vero modo, sive naturæ, sive medicamenti purgantis, beneficio exinanuntur, omnia signa, sed non semper, aliquandiu mitigari solent.

In quibusdam morbi exemplis dejiciuntur moleculæ adipem caseumve referentes, et membranulæ vel partes tunicæ villosæ intestinorum abrasæ, quæ puri, fanieive putridæ, commiscentur.

Morbi

* Vid. Moseley *On Tropical Diseases*, p. 169.

Morbi decursu lingua muco modo albido, modo fusco obducitur, et finem versus fit arida, et nigricans; jamque fitis inexplebilis, orisque sapor ingratus urgent: morbo enim progrediente fellis vomitio iterari solet; somnus dirâ desidendi cupiditate assidue abrumpitur. Dolores in diversis abdominis partibus a flatu oriundi haud raro sentiuntur, et circa costas spurias torquentes, spiritum difficilem reddunt *.

Morbo inveterato, ani prolapsus, et stranguria, haud raro superveniunt, et saepe lienteria; alimenta enim parum mutata celeritudo dejiciuntur.

Arteriarum pulsus variî observantur, saepe tardi, ac debiles; exceptis quibusdam casibus, qui verno tempore contingunt, quando morbus robustos, ac bene valentes corripit; pyrexia sub noctu aucta, mane versus remittente.

Haec

* CLEGHORN on the Diseases of Minorca.

Hæ sunt formæ maximæ communes quibus dysenteria incipit ac progreditur; sed plus minus in diversis hominibus variat, pro diversitate pyrexiae, et pro habitu, aliisque ægrotantium propriis.

Si febris sit levis, aut nulla; morbus in menses protrahi solet: et tandem in diarrhoeam, quæ non-nunquam lienteriae signis comitatur, definit *; si vero inflammationis, aut putredinis signa gravia sint, paucis diebus exitum lethalem habere solet.

Omnia signa, si morbus funestus evasurus sit, augentur: tormina et dejectiones adeo frequentia evadunt, ut dolores, non nisi morte instantे, remittant, dejectiones fætorem intolerandum diffundunt et haud raro, invito ægro, elabuntur. Pulsus frequentiores, ac debiliores fiunt. In quibusdam exemplis gravioribus typhus nunquam abest.

B

Modo

* CULLEN'S *First Lines*, Vol. III. § 106.

Modo perpetua in somnum proclivitas, et interdum etiam morbi initio convulsiones adsunt. In casibus levioribus delerium primis morbi diebus urgere fertur *.

Morbo in finem flexo, lingua, ac dentes, si grave periculum infestet, colorem nigricantem aut fuscum adipiscuntur; cutisque sicca ac calida fit; delerium, convulsiones, singultus, subsultus tendinum, petechiae, et aliquando oris, ac faucium apthae supervenire solent.

In aliis exemplis dolores rheumatismi instar, varias abdominis, ac artuum, partes afficiunt, et summa macies adest: ingesta vel levissima rejiciuntur, et ingens anxietas et præcordiorum oppressio sentiuntur; tormina etiam augentur, nec etiam si ægrotans defederit, mitigantur.

Dejectiones jam frequentiores evadunt; et fætor,

* ZIMMERMAN, p. 3, — 7.

DE DYSENTERIA. 11

tor, præfertim si intestina gangræna afficiantur, plane intolerandus fit, ante vero quam hoc evenit, dejectiones nigræ et oleofæ observantur; et una cum his carunculæ lividæ dejiciuntur, urina simul limpida, parca, et pallida, redditur.

Tormina quæ fere hactenus intoleranda erant, jam cessant; pulsus intermittit; singultus supervenit; sudor gelidus ac viscidus prorumpit; urina ac sterlus, infcio ægro, elabuntur; devorandi facultas fit difficilis; corporis extrema frigent; visus deficit, vel minuitur; et mors tandem miseriæ finem imponit.

Horum signorum plura vel pauciora mortem antecedunt; omnia enim nunquam fere in eodem ægro observantur.

Morbi duratio incerta est; ægrotans alias quartu, vel quinto morbi die, alias vero, non nisi deci-

mo sexto, vel decimo septimo extinguitur : nec raro multo serius opprimitur.

Dysenteria interdum sponte solvit, torminibus, et cæbra desidendi cupiditate paulatim imminutis, et dejectionibus spissitudinem naturalem sensim, simul recuperantibus.

Ad morbi historiam plenioram reddendam species cadaverum incisione inventæ hic loci nobis subjiciendæ videntur.

Intestina crassa hujus pestilentiae plerumque sedes sunt ; tormina quæ sub morbi initium in totum abdomen diffunduntur, post paucos dies in hypogastrio solo percipiuntur, ægerque dolorem in coli fine, vel recti initio, queritur ; hinc intestina ampliora plurimum detrimenti plerumque capiunt : inflammatione, gangræna, vel utraque fere constanter affecta inveniuntur. Colon et rectum sæpiissime laborant ; inflammata, ulcerata, et aliquando

do constricta comperiuntur; tunicæ eorundem præter naturam crassæ observatæ sunt, speciem nigricantem, ac putridam præ se ferentes. Tunica villosa haud raro indurata, perdita, vel exesa inventa est. Coli cavum multis in locis tumoribus exiguis pustulas variolarum, quando numerosæ sunt, referentibus angustatur. Intestina tenuia saepe præter naturam sibi invicem adhærent; ileum interdum ulcusculis numerosis parum a se invicem distantibus obsideri visum est.

BONTIJS se vesiculam selleam humore albido distentam, nullo simul bilis vestigio conspicendo, comperisse refert. Peritoneum præter naturam crassum intestinis saepe adhæret; et mesenterii glandulæ haud parum tumescunt, nec non vesica urinæ cæteraque viscera haud parum affecta inventiuntur. Professor noster MONRO qui hujus mali naturæ haud parum luminis offudit, plurima harum rerum specimena in prælectionibus suis egregiis quotannis demonstrat.

DE CAUSIS REMOTIS.

Dysenteriam quodammodo a putridine pendere hinc jure forsan colligere fas est, quod his anni tempestatibus ac locis, ubi putrido maxime dominatur, potissimum vigeat, et febribus intermittentibus ac putridis haud raro comitetur. Hoc confirmari videtur, quod in quibusdam exemplis dysenteria in tertianam remittentem, et vice versa, mutatur: in hujusmodi intermittentium exemplis, dejectiones frequentiores et tormina graviora paroxismos comitari observatum est *.

Hæc omnia, ut quibusdam medicis videtur, hos
duos

* Vid. MOSELY on *Tropical Diseases*.

duos morbos ex iisdem causis remotis pendere verisimile reddunt: huic rei fidem facit, quod ambo excretionibus fellis copiosis mitigantur: cum autem cholera iisdem rebus circumstantibus, dysenteriae tamen signis destituta, plerumque se ostendat, num quis fellis conditionem inter et dysenteriam nexus intercedat, non facile statueris.

Causæ vero remotæ, quæ admodum variæ sunt, in prædisponentes et excitantes distribui solent, primum locum si ordinem spectes sibi vindicant

CAUSÆ PRÆDISPONENTES.

His merito annumeranda sunt omnia quæ corpus infirmant; qualia sunt aëris frigidus ac humidus, vel calidus et humidus; aëris liberioris defectus; in locis enim humilibus, paludosis, ac silvosis,

vosis, in quibus aër propter variarum rerum corruptionem nocivus fit, dysenteria haud raro per populum graffatur ; vapores putridi frugum aut cadaverum putrescentium, et cibus parum nutriendis ; hinc castra, urbes obseffas, et classes, sæpe infestat, milites enim in castris calori diurno, et frigori ac humori nocturnis, quæ magna vi in corpore debilitando pollent, perpetuo objiciuntur : et nautæ, quippe qui sæpe aqua putrida, et cibo animali salito, et parum nutritente, vicitare solent, et aëri impuro, ob justo plures in eadem navi coarctatos morbo haud raro afficiuntur. In civitatibus quoque obseffis, ubi vapores putridi e cadaveribus subdio putrescentibus oriuntur, dysenteria vigere solet.

Præter has, plurimæ aliæ causæ existunt, quæ proclivitati in hanc pestilentiam favent, harum præcipuæ sunt animus demissus, exercitatio corporis violenta, liquorum inebriantum, ac venenis abusus,

abusus qui corpus admodum infirmum et irritabile reddit.

Causa excitans est contagio peculiaris, cuius natura, et operandi modus nos latet.

Num morbus sine contagione oriatur inter medicos lis est. **WARDROPE** Bello Americano dysenteriam in castris Britannicis ex humore solo, nulla causa, cur contagionem adeste suspicaretur existente, oriri affirmat.

Nec defunt qui morbum a frigore admoto proficiuntur opinantur. Nonnulli affirmant ad **INDIAM OCCIDENTALEM** recens advectos ex fructibus, et immaturo arundinis facchariferæ succo, immodice sumptis, dysenteria correptos fuisse. Et denique alii auctores sunt vapores rerum animalium putridos pro causa excitante habendos.

Nobis autem fere persuasum est, hæc omnia pro

causis excitantibus minime esse habenda: nonne
multo verisimilius est contagionem in his casibus
sublatuisse actionis expertem donec vapores putri-
di, humor, frigus, et fructus immaturi corpori ad-
mota, debilitatem intulerunt? Signa enim dysen-
teriæ sunt semper fere eadem; causa igitur exci-
tans, quam contagiosam esse omnes fere fatentur,
semper eadem sit oportet.

DE

DE SIGNORUM RATIONE.

Hanc argumenti partem, quippe cui vires meas impares esse fateor, silentio præterire vellem ; nulla enim nobis sunt principia, quibus præludentibus, ratio reddi potest, quare dysenteriæ, aliorumque morborum contagiones eundem affectum, eadem phœnomena, speciale inque partis affectionem, singulæ suam constanter edant.

Sunt qui opinantur se rei rationem reddere affirmando debilitatem contagionis viribus inductam esse morbi causam proximam ; hæc autem opinio, quippe quæ, si vera foret, signorum magni morborum numeri, natura et signis repugnantium, rationem reddere debet, minime admittenda est.

Alii putant se nodum solvere, ponendo contagionem actione *specifica*, et sibi propria, effectum edere: hujusmodi autem rei explicatio nihil aliud quam ignorantiam celandi artificium habenda est.

Ex cadaverum sectione, ut supra ostendimus, constat intestina crassiora dysenteria laborantium inflammatione affici; ulcerata enim, immo gangrena affecta, et praeter naturam crassa, inventa fuere. His principiis innixus Professor MONRO rei Pathologicæ facile princeps, tunicæ villosæ inflammationem pro morbi causa proxima habet.

Hæc autem inflammatio neque ad actuofam illam, quæ *enteritis* vocatur, neque ad illam, quæ *passiva* nuncupatur, referri potest: inflammations enim diversæ sunt pro diversitate causæ excitantis, et natura partis affectæ: sic v. g. in

in angina maligna inflammatio multum distat ab illa, quæ in cynanche tonsillari observatur: hic loci multa alia exempla afferri potuissent ad probandum inflammationem haud parum variare, prout causa excitans erit diversa. Nec minus variat inflammatio prout pars affecta fabrica et functione diversa est. v. g. si pars inflammata sit superficies secernens, uti in coriza, aut gonorrhœa, sit, signa et sequelæ haud parum discrepant ab his, quæ inflammationi partium quarum fabrica et functiones diversæ sunt, se adjungere solent.

His positis, videmus, quare tunicæ villosæ inflammatio hac contagione inducta, natura et signis diversa sit ab illa, quæ *enteritidem* comitatur: causæ enim excitantes diversæ sunt, pars quoque affecta diversa; in dysenteria enim pars affecta, scilicet tunica villosa, est superficies secernens, in *enteritide* autem inflammatio sedem suam in tunicis musculosis, et communi, potissimum habet.

Porro

Porro fabrica coli, et munera, quibus fungitur, sunt satis singularia; est enim musculus cavus celiulis instructus, per quem stercorea transeunt, quorum stimulo in contractionem cietur: si hæc omnia perpendantur, ratio forsan præcipuorum dysenteriæ signorum, quadantenus reddi potest: inflammatione enim hujusmodi musculi mobilitas, et vis irritabilis, plurimum augeantur oportet; hinc facile concipimus quare spasmus ipsi inferatur: colon enim plus justo irritabile, et sentiens, stercoris stimulantis impatiens fit, hinc in motus abnormes, et irritos se materia irritante expediendi nifus rapitur; hinc forsan terminum ratio reddi potest.

Colon et rectum magno glandularum mucosarum numero instructa sunt. Superficie igitur inflammatio, et stercoris indurati stimulus, muci secretionem insigniter augeat, et forsan acrem reddit: hic mucus intestino recto justo jam irritabili-

liori

liori admotus, videtur causa tenesmi, et dejectionis
frequentis mucosæ; et sanguis qui sæpe comitatur,
ex vasis sanguiferis ruptis, vel exesis, provenit.
Fabrica peculiaris coli et spasmus, et forsan actio
vasorum resorbentium irritatione aucta, steroris
indurati, et retenti, causæ videntur.

DE

DE DIAGNOSI.

Dysenteria initio diarrhoeam adeo interdum facie externa simulat, ut aliquando haud facile internoscantur: diarrhoeæ enim nonnunquam dysenteriam progreditur, et dysenteria interdum in diarrhoeam definit: hinc quidam opinati sunt hos duos morbos gradu tantum discrepare; haec autem harum affectionum similitudo fallax admodum rara est, et semper, uti crediderim, satis facile distingui possunt; in diarrhoea enim stercore naturalia semper dejiciuntur; sed in dysenteria paucis diebus elapsis, retinentur, et nunquam fere nisi forma globulorum induratorum, quæ scybalæ nuncupantur, excernuntur; huc accedit quod diarrhoea nunquam contagiosa sit, et rarissime quidem a pyrexia inchoat, quæ quidem res in dysenteria penitus di-

versæ

versæ sunt. Porro medicamenta his affectionibus accommodata fere contraria sunt.

Nonnulli opinati sunt cholera et hæmorrhoiden dysenteriæ confundi: sed rei nosologicæ admodum rudes sint oportet, qui in tales errores incidunt: horum enim morborum definitiones a CULLENO traditæ dysenteriam ab his affectionibus clare distingunt. Nec aliud quidpiam ad nos a tali errore immunes præstandum necessarium videtur, quam ut horum morborum definitiones memoria teneamus.

In hæmorrhoidæ fæces naturales excernuntur: in cholera dejectiones sunt copiosæ, et magna bilis quantitate commixtæ: in cholera gravi tenesmus vix adest; et in dysenteria surarum spasmi raro adfunt. Porro vel quod interdum in dysenteria dejectitur, est signum potius adventitium, quam indi- vulsum.

DE PROGNOSI.

Judicium de eventu hujus morbi semper cauteferendum est ; si tormina et tenesmus non levantur prima alvi purgatione, et vomitione medicamento vomitorio excitatis, præsertim in ægrotantibus debilitatis, exitus infaustus timendus. Si enim hæc signa, alvo evacuata, non mitigantur, morbus malignus esse solet. Typhus morbo ineunti, aut prægredienti superveniens est semper mali ominis. Febris est aliquando synocha, cum signis gravis inflammationis evidentibus ; et nonnunquam magna est in putredinem proclivitas, ex utrovis haud leve periculum. Signa quidem putredinis, qualia sunt petechiæ, maculæ, vibices, fætor excretionum intolerandus, &c. pessimi quidem omnis sunt. Singultus morbo inveterato superveniens est pessimum signum, sub morbi vero initium se ostendens

parum

parum periculi secum adfert. Mors instare videntur, delirio, convulsionibus, pulsu parvo debili ac abnormi, sensu magnæ anxietatis in præcordiis, excretionibus urinæ et steroris infcio ægro elabentibus, et torminibus gravioribus subito cessantibus.

Si autem signa alvi purgatione brevi leventur, si dejectiones minus frequentes, et copiosiores fiant, et simul speciem naturalem recuperent; si pulsus fiat tardior, mollior, ac plenior, si tormina et tenesmus mitigantur; si lingua munda fiat, si denique cibi appetentia et somnus redeant exitus felix sperandus est.

RATIO MEDENDI.

Cum febris, quæ dysenteriam comitatur, sit in diversis exemplis diversa, modo typhus, modo synocha, aliquando intermittens, medendi consilia diversa sint oportet. Qualisunque autem febris sit, stercora indurata, quæ *scybala* nominantur, in aliqua intestinorum parte, plerumque vero in coli cellulis pertinaciter hærent, tormina et tenebrum augent et perpetuant, et diram signorum cohortem inducunt. Ad hanc pathologiæ jam traditæ partem clinici animus potissimum advertendus est. Primarium igitur medendi consilium est *scybala* et materiam morbosam exinanire; quod vomitione et alvi purgatione absolvitur. Morbi igitur initio medicamentum vomitorium præscribendum est in omnibus exemplis in quibus diathesis phlogistica gravis non fuerit; quando enim hæc res ita se habet,

bet, sanguinis detractio præmittenda est. Ex medicamentis vomitoriis præcipua sunt ipecacuanha, et quædam medicamenta ex stibio præparata, antimonium scilicet tartarizatum, et vinum antimonii tartarizati. Hæc autem medicamenta non temere præscribenda sunt; delectu semper opus est: vires enim remedii ægri viribus accommodari debent: ex stibio præparata, quippe quæ omnes ferre excretiones insignitur augent, vires mirum in modum frangunt, debilibus parum convenient, hinc in regionibus calidis, ubi corpus solvit, et proclivitas in putridinem est velox, haud raro nocuisse observantur. Regionibus autem frigidis, ubi diathesis phlogistica insignis est, bene accommodantur; præsertim in quibus vires parum convelluntur; in hujusmodi enim ægris felicissimos non-nunquam effectus præstant.

Sub morbi igitur initium, si æger sit debilis, ipecacuanha præscribi debet, et vomitio chamæmeli infuso promovenda est, et inter vomendum sudor

jenis

lenis prorumpere solet, quæ quidem res, præsertim morbi initio, testante **ZIMMERMAN**, haud parum ad signa levanda confert ; et igitur idoneo corporis calore servato promoveri debet.

Si ægri vires parum frangantur ; præparata ex stibio anteponenda videntur ; tubum enim alimentarium efficacissime exinanient sursum et deorsum : et simul cursum humorum ad cutem faciunt, res magni quidem in hoc morbo momenti, et minime neglectui habenda.

Ad alvum purgandam varia medicamenta cathartica commendata fuere : acriora olim præscribi solebant; excultior autem medicina usum eorum damnavit ; et merito, pessimos enim affectus haud raro ediderunt ; et hinc tandem mitioribus cesserunt, qualia sunt sales neutri et cathartica oleosa ; illorum præcipua usu comprobata sunt soda phosphorata, soda tartarizata, magnesia vitriolata, antimonium tartarizatum ; horum princeps est oleum ricini.

ricini. Hujusmodi remediis alvus singulis diebus, vel omni biduo, vel triduo, prout res postulaverit, leniter laxanda est. Antimonium tartarizatum, et ipecacuanha quoque parvis dosibus, intervallis idoneis interpositis, eidem consilio respondent. Soda phosphorata, et soda tartarisata, juscule ovillo, aliove qui magis arridet, soluta, cæteris salibus neutralibus multo gratiora sunt: magnesia vitrolata, quippe quæ efficacissima sit, et verminationem minus excitare feratur, quibusdam clinicis anteferenda videtur. Vitrum antimonii cerati multum commendat CLEGHORN et Professor HOME, credo autem cum Professore GREGORY, qui omnia in prælectionibus suis divine exequitur, antimonium tartarizatum vitro cerato anteponendum esse. Oleum ricini huic morbo optime accommodatur, modo blandum ac recens, opus enim suum brevi et leniter conficit. Rancidum vero tormina inten dit. PRINGLE et HUXHAM rheum haud parum celebrant; ille quidam affirmat hoc medicamentum hydrargyro muriato miti conjunctum optime respon-

respondere votis ; his in ægris qui dysenteria verminosa laborant, idem remedium ad vermes et scybala simul foras facissenda laudat.

Hydrargyrum muriatum mite multum commendatur quoque a Cel. CLARK, qui dicit se dysenteriam tam recentem et acutam, quam inveteratam et vetustam, hujus medicamenti beneficio sanasse, nec morbum unquam, uti post aliorum remedium exhibitionem nonnunquam evenit, recruduisse. Hoc medicamentum forma boli ex hydrargyri muriati mitis granis quinque, antimonii tartarizata grano dimidio, et opii pauxillo conflat. Ægrotante hora somni præscribere solebat ; ita enim administrandum monet, ut nulla alvi purgatio fiat. Si dejectiones post grana triginta vel quinquaginta hac forma ac dosi præscripta speciem suam naturalem non recuperant, opium omittendum, et medicamentum majori dosi, alvo scilicet purgandæ pari, præscribendum suadet. Sic dysenteriam plenrumque

rumque consanari affirmat ; quantitas medicamenti alia est in aliis casibus : grana triginta, vel quadraginta, in plerisque exemplis necessaria fiunt ; modo autem quantitati multo minori morbum cedere idem est auctor.

Cum autem in dysenteria intestinorum mobilitas mirum in modum intenditur, hoc remedium, exemplis, quæ solitis medicamentis cedere recusant, præcipue accommodari videtur.

Alvi purgatione colluvies putrida foras facies-
fitur, et sic scybalis formandis occurritur, res qui-
dem maximi momenti.

Si tamen tormina, vel quodvis aliud, non obstan-
te alvi purgatione, somnum arceant, haustus ano-
dynus sub noctem præcipiendus, ad tormina con-
sopianda, et somnum invitandum, præmissa tamen
semper alvi exinanitione, ne scybala conatus no-

stros irritos reddant. Ad hunc effectum exoptandum haud parum conferunt remedia demulcentia, quæ intestina ab acrimonia defendunt: horum præcipua sunt jusculea blanda, decoctum hordei, altheæ, &c. Lotiones emollientes, ex aqua tepida et oleo miti, vel jusculeo blando conflatæ, quæ partes affectas fovendo, tenesimum et tormina obtundunt, et sopiaunt. Semper vero memoria tenendum clysmata, sive alvum ducentia, parum professe, nisi alvi evacuatio præmittatur ad stercore indurata expellanda. Hæc remedia, prout tormina et tenesmus pustulaverint, iteranda sunt.

Supra diximus sanguinis detractionem esse omnino necessariam, quando diathesis phlogistica urget; in dysenteriis autem autumnalibus et æstivis caute adhiberi debet; his enim anni tempestatibus, et præsertim in regionibus calidis, et humidis, mira est in putredinem proclivitas, si tamen inflammationis indicia manifesta fiant; detractionis sanguinis sub morbi initium præscribenda est; et

hoc

hoc quidem remedium nunquam omitti debet, præfertim in regionibus frigidis, et tempore verno, aut hiemali, in quibus diathesis phlogistica dominari solet. In regionibus calidis sanguis raro mitti debet; etiamsi enim signa hanc exinanitionem postulare videantur, post alvi purgationem remittere solent.

Nec minus ad debilitatem et proclivitatem in putredinem animus advertendus est; auxilia quibus hic loci fidendum, sunt roborantia, stimulantia, et antiseptica: inter medicamenta roborantia princeps est cinchona, quæ statim post tubi alimentarii exinanitionem libera manu præscribenda est; si alvum forte nimis cieat, quem quidem effectum nonnunquam edit, opii pauxillum simul præcipiendum. Vires roborantes aëris recentis, et frigiduli in ægri cubiculum admittendi minime obliviscendæ sunt; hoc enim remedium omnino necessarium est.

Stimulantium medicamentorum princeps est vi-
num; Burdigalense generosum, Lusitanum rubrum,
et Madeirense cæteris omnibus præstant.

Porro qualiscunque sit corporis diathesis, vel
pyrexia, quæ dysenteriam comitatur, epispaistica
abdomini, qua dolor sentitur, imponenda sunt.
Hæc enim remedia inflammationi bene conveniunt,
et sæpe multum profunt; cursumque humorum ad
cutem dirigunt; et sic exhalationem ejus insigniter
promovent, res haud parvi quidem momenti; quia
in hoc morbo exhalatio ita reprimitur, ut SYDEN-
HAMUS hanc affectionem febrim controversam ap-
pellaverit: potus et balneum tepidum cursui humo-
rum ad superficiem dirigendo respondent. Sed ho-
rum remediiorum administratio propter magnam
debilitatem, et humorum in putredinem proclivita-
tem, caute adhiberi debet.

Munditiæ in omni quidem morbo, et potissi-
mum in dysenteria, summi est momenti; omnia i-
gitur

gitur excreta sedulo summovenda, stragula sæpe mutanda, et excretiones alvi et urinæ promoven-dæ sunt lotionibus idoneis, et remediis diureticis ; vinum Rhenanum aqua et sacchari pauxillo dilutum, huic effectui bene accommodari videtur.

Tormina et tenesmus, quæ dirum negotium ægro faceffunt, usu opii et demulcentium mitiganda sunt. Haud male huic consilio respondet diæta idonea, potus scilicet blandus et copiosus, quale est decoctum hordei saccharo addito ad gratum saporem, et cibus ex materia imbecilla et media, qualia sunt juscula, fago, et fructus horæi, uvæ scilicet, fraga, aurantia, &c.

Denique nobis observandum est, fructus, si acor ventriculi supervenerit, quod nonnunquam, morbo inveterato, evenit, haud esse permittendos ; tuncque medicamenta antacida, potionem scilicet cretaceam, et roborantia indicari, bono BOERHA-
VIO assentientibus, qui profitetur, nullum se cognovisse remedium, quin solo tempestivo usu tale fuerit.

